

andre Ord søgte ind i en Udvikling, som jeg tror vilde have Befolkningens hele Tilslutning. Man skal søge at komme bort fra de mange uretfærdige Toldskatter og indirekte Skatter, som vi have i Øjeblikket, og søge hen til Skatter, om hvilke man kan sige, at naar de først ere gennemførte, vilde de ikke i den Grad føles som en personlig Byrde paa Befolkningen som de indirekte Skatter. Hvad jeg her tænker paa, er blandt andet, at vi i kommende Tider skulle se at benytte et Skatteobjekt, som vi allerede have, i større Udstrækning end i Øjeblikket. Jeg tænker her paa den egentlige Skattekilde, den egentlige Rigdomskilde, som findes i ethvert Samfund, altsaa ogsaa i det danske, nemlig Jorden. Jeg skal selvfølgelig ikke ved denne Lejlighed komme ind paa at omtale Ejendomsskylden eller Spørgsmaalet om dens eventuelle Omdannelse til en slet og ret Jordskat. Jeg skal endnu langt mindre komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt en Jordskat eller en Grundværdiskat — saaledes som en stor Del af vort Folk tror det — er Idealet af en Skattereform, og hvorvidt en saadan Skat kan have de vidunderlige, og lad mig tilføje velsignelsesrige Virkninger, som mange Mennesker tro. Jeg er ikke i den Grad overbevist om denne Skats Fortræffelighed, at jeg tør udtale det som min Opfattelse, at en saadan ideel Tilstand kan opnaas. Hvad jeg derimod tror vil være formaalstjenligt at tage under Overvejelse ogsaa af den Rigsdag, som kommer til at sidde i 1916 og de Aar deromkring, hvor man kan forudse, at en Skatteforhandling atter vil blive brændende i den danske Rigsdag, er som sagt at komme ind paa at afløse en Del af de uretfærdige Toldskatter, vi i dette Øjeblik have, med en større Jordskat end den, vi nu have. Her møder ganske vist den Vanskelighed, at Overgangen kan blive ret besværlig, idet vi jo vide, at der maa tages et vist Hensyn til de nuværende Besiddere af dansk Jord, for saa vidt som disse Mennesker have købt Ejendommene under en bestemt Forudsætning og have anbragt en betydelig Kapital deri. Ejeren af en Ejendom staar jo som Nummer sidst i Retning af de Prioriteter, den Kapital, der er anbragt i Ejendommen, det er altsaa hans Del deraf, der først gaar tabt helt eller delvis, naar Ejendommens Pris gaar ned. Naar der fra Samfundets Side arbejdes henimod at tage en rimelig Jordpris, saa maa der tages alt muligt Hensyn til de Interesser, som de nuværende Ejendomsbesiddere maa siges at have, men jeg tror ikke, at Vanskelighederne derved ville være

større, end at de kunne overvindes, skønt jeg godt ser, at de ere store. Jeg tror i øvrigt ikke, at Spørgsmaalet er i den Grad afklaret, at Tanken om en saadan forøget Jordskat er moden til at omsættes i fast Form, i haandgribelige Lovparagraffer, men det er muligt, at den vil blive det i kommende Tider.

Hvad jeg derimod mener, man bør have Opmærksomheden henvendt paa, naar en Skatteforhandling atter bliver brændende her, er en Forhøjelse af den Jordskat, som vil allerede have. Man vil altid i et Samfund, der er i naturlig Vækst og Udvikling, og det er da heldigvis vort, kunne regne med en voksende Jordværdi. En saadan Stigning fremkommer jo af mange forskellige Aarsager, men Grundaarsagen dertil er i Virkeligheden Befolkningens Forøgelse. Det er deri, Hemmeligheden ligger, at den voksende Befolkningmængde kræver større Plads, større Udnyttelse af Jorden og derigennem opstaar en forøget Jordpris. Jeg skal ganske i forbigaaende, idet jeg mener, at vi ganske sikkert kunne regne med en saadan Udvikling i kommende Tider, antyde, hvordan jeg tænker mig, at man maaske i Løbet af ikke saa mange Aar kan komme til at indføre en større Jordskat uden derigennem at gøre nogen som helst Bæret mod de nuværende Grundbesidderes berettigede Interesser. Den stigende Jordpris, som man kan regne med, ikke alene som en Formodning, en Sandsynlighed eller en Mulighed, men som en Virkelighed, om jeg saa maa sige, medfører, at man kan paalægge en Jordskat, der fra Aar til andet stiger med et saa lille Beløb, at man næsten vil kunne beregne, at det Beløb, hvormed Skatten stiger, knapt og napt vil opveje den Stigning af Jordprisen, som samtidig vil finde Sted. Derved vil man ikke berøve Ejendommen den Værdi, som den havde i det Øjeblik, den fik Køber, man vil kun derigennem lægge Beslag paa den Værdi, som knytter sig til Spekulation, til den Værdi, som Fremtiden vil bringe. Men medens jeg mener, at Samfundet bør respektere den Værdi og de Forhold, som vare til Stede, den Gang Manden købte Ejendommen, saa har Samfundet selvfølgelig ingen Forpligtelse til at respektere de Spekulationer, der for en given Køber i et givet Øjeblik kunne være fremme med Hensyn til i de kommende Aar at indvinde en saa stor Gevinst ved Besiddelsen af en Ejendom, at det eventuelle Salg i Løbet af nogle Aar kan bringe en ret betydelig Gevinst. Denne fremtidige Gevinst tilhører Samfundet, og det kan